

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Katowicach

LKA.411.014.03.2016

D/16/507

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	D/16/507 – Wsparcie ruchu turystycznego z funduszy Unii Europejskiej
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach
Kontrolerzy	Iwona Soroczyńska – główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/253/2016 (dowód: akta kontroli str. 1)
Jednostka kontrolowana	Urząd Gminy Węgierska Górka ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Pan Piotr Tyrlik – Wójt Gminy Węgierska Górka ² (dowód: akta kontroli str. 2)

II. Ocena kontrolowanej działalności³

Ocena ogólna

W okresie objętym kontrolą⁴, z wykorzystaniem dofinansowania ze środków Unii Europejskiej⁵, Gmina Węgierska Górka⁶ realizowała m.in. następujące projekty:

1. *Budowa sali sportowej w Węgierskiej Górcie i wielofunkcyjnego ośrodka sportowego w Svrčinovec jako infrastruktury sprzyjającej rozwojowi turystyki na pograniczu polsko-słowackim⁷;*
2. *Rozbudowa infrastruktury turystycznej poprzez budowę i oznakowanie ścieżek pieszo-rowerowych, parku i kładki, poprawiających dostępność do miejsc przyrodniczych i historycznych w Gminie Węgierska Górka⁸.*

Projekty te były dostosowane do potrzeb Gminy, zdiagnozowanych w wyniku analizy lokalnego rynku turystycznego, a ich lokalizacja uwzględniała zarówno istniejącą, jak i planowaną do realizacji infrastrukturę turystyczną.

W obu przypadkach osiągnięto wskaźniki produktu i rezultatu, założone we wnioskach o dofinansowanie oraz zapewniono trwałość projektów w rozumieniu przepisu art. 57 rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006⁹, poprzez zagwarantowanie środków na bieżące utrzymanie i konserwację obiektów.

Prawidłowo przeprowadzono promocję efektów obu projektów oraz propagowano ich walory, w szczególności poprzez punkt informacji turystycznej, prowadzony przez

¹ Zwany dalej: *Urzędem*.

² Zwany dalej: *Wójtem*.

³ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

⁴ Lata 2007-2016.

⁵ Zwanej dalej: UE.

⁶ Zwanej dalej: *Gminą*.

⁷ Zwany dalej: *Projektem A*.

⁸ Zwany dalej: *Projektem B*.

⁹ Rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1260/1999 (Dz. Urz. UE L 210 z 31.07.2006, str. 25, ze zm.)

Ośrodek Promocji Gminy, ulotki, foldery, plakaty, a także za pośrednictwem stron internetowych *Gminy* i Powiatu Żywieckiego¹⁰.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Stopień realizacji *Projektu A* oraz działań wpływających na osiągnięcie i utrzymanie jego efektów

Opis stanu
faktycznego

Projekt A, zrealizowany przez *Gminę* został dofinansowany z środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego¹¹, w ramach *Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Rzeczpospolita Polska – Republika Słowacka 2007-2013*¹².

1.1. W ramach *Projektu A* zrealizowano dwie inwestycje:

- po stronie polskiej - budowę przyszkolnej sali sportowej w sołectwie Cisiec w gminie Węgierska Górka;
- po stronie słowackiej - budowę lodowiska z funkcjami umożliwiającymi sportowe użytkowanie również latem w gminie Svrčinovec.

Sala sportowa w Ciścu wraz z zapleczem i łącznikiem to obiekt o kubaturze 5.289,77 m³ i łącznej powierzchni użytkowej wynoszącej 827,72 m², mieszczący boisko sportowe o wymiarach 12 m na 24 m wraz z widownią na 80 miejsc siedzących i 80 miejsc stojących oraz zapleczem sanitarno-szatniowym.

Określonym we wniosku o dofinansowanie¹³ celem ogólnym *Projektu A* było „zwiększenie dostępności do infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i sportowej”, jako czynników zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego obu gmin.

Cel ogólny miał zostać osiągnięty poprzez realizację celów szczegółowych obejmujących:

- poprawę jakości lokalnej infrastruktury turystycznej i sportowej;
- stworzenie warunków do rozwoju istniejących i nowych produktów turystycznych i sportowych;
- wzrost rozpoznawalności lokalnej oferty turystycznej;
- wzrost liczby turystów z kraju i z zagranicy odwiedzających gminy Węgierska Górka i Svrčinovec;
- poprawę jakości życia na terenie *Gminy*;
- propagowanie aktywnego sposobu spędzania wolnego czasu;
- rozwiązanie problemu, jakim jest ograniczona aktywność ruchowa mieszkańców obu gmin, zwłaszcza dzieci i młodzieży.

(dowód: akta kontroli str. 3 – 25)

W umowie o dofinansowanie¹⁴ całkowitą wartość *Projektu A* określono na 1.233.845,83 €, z czego 1.048.768,96 € pochodzić miało z *EFRR* (85% łącznej wartości przedsięwzięcia), a 185.076,87 € stanowić miały środki własne gmin (127.907,09 € od *Gminy*, a 57.169,78 € od gminy Svrčinovec). W ramach środków z *EFRR*, *Gmina* – jako Partner Wiodący *Projektu A* – otrzymać miała dofinansowanie w wysokości 724.806,86 €, a gmina Svrčinovec kwotę

¹⁰ Zwanego dalej: *Powiatem*.

¹¹ Zwany dalej: *EFRR*.

¹² Zwanego dalej: *POWT*.

¹³ Wniosek o dofinansowanie *Projektu A* w ramach *POWT* z dnia 9 stycznia 2009 roku, zwany dalej: *wnioskiem A*.

¹⁴ Umowa o dofinansowanie numer WTSL.02.01.00-24-104/08-00 zawarta w dniu 2 września 2009 r., zwana dalej: *umową A*;

323.962,10 €. Inwestycje zostały zrealizowane w okresie od 1 sierpnia 2009 r. do 31 lipca 2011 r.

(dowód: akta kontroli str. 26 – 48)

- 1.2. Zgodnie z wymogami Ministerstwa Rozwoju Regionalnego¹⁵, pełniącego funkcję Instytucji Zarządzającej dla programu *POWT*, przed przystąpieniem do sformułowania *wniosku A*, *Gmina* zleciła opracowanie analizy kosztów i korzyści budowy sali sportowej w Węgierskiej Górze¹⁶, która stanowiła załącznik do *wniosku A*.

W *AK i K* zawarto także analizę gminy pod kątem atrakcyjności dla turystów, wczasowiczów i sportowców odwiedzających rejon Beskidu Żywieckiego, wskazując na podniesienie jej atrakcyjności w związku z realizacją *Projektu A*. Uwzględniono także wpływ planowanego przedsięwzięcia na rozwój współpracy *Gminy* z partnerem zagranicznym, w zakresie wymiany turystycznej i sportowej oraz kulturalnej i artystycznej.

(dowód: akta kontroli str. 49 – 76)

- 1.3. Zdaniem *Wójta*, *Gmina* nie zdecydowałaby się na podjęcie realizacji *Projektu A* bez wsparcia środkami *UE*, gdyż jej sytuacja finansowa nie pozwalała na inwestowanie – na tak dużą skalę – w obiekty związane z turystyką transgraniczną.

(dowód: akta kontroli str. 85)

- 1.4. Lokalizacja *Projektu A* w sołectwie Cisiec, a więc poza centrum *Gminy*, uzasadniana była we *wniosku A* istnieniem na tym terenie gminy niewykorzystanych walorów lokalizacyjnych oraz niewystarczającym rozwojem turystyki, kreującej pożądany wizerunek miejscowości, postrzeganych jako miejsca atrakcyjne dla lokowania inwestycji związanych z obsługą ruchu turystycznego. Ponadto, *Wójt* wyjaśnił, że: *Założeniem realizowanych zadań jest rozbudowa infrastruktury, która będzie komplementarna i spójna z już istniejącą i tą planowaną do budowy.*

Wybudowana sala sportowa posiadała:

- dwa pełne węzły sanitarne, w tym: dla osób niepełnosprawnych (jeden na parterze i drugi na I piętrze przy trybunach);
- w bezpośrednim otoczeniu sali parking na ok. 30 aut;
- tablicę promocyjną o treści zgodnej z *umową A*.

Obiekt ten był przystosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych.

(dowód: akta kontroli str. 85, 90 – 98)

- 1.5. W ocenie *Wójta*, realizacja *Projektu A* wspartego środkami *EFRR* miała rzeczywisty wpływ na spójną ofertę turystyczną *Gminy*.

Zlokalizowana przy szkole podstawowej sala sportowa służyła zarówno uczniom szkoły jako sala gimnastyczna, jak i uczestnikom licznych imprez o charakterze sportowym i kulturalnym.

W latach 2011–2016 zorganizowano w niej:

- 16 imprez o charakterze ponadregionalnym i międzynarodowym, w tym m.in.:
 - mecz towarzyski w piłce koszykowej drużyn z Polski i Słowacji;
 - imprezę pn. *Nie z tej epoki*, z udziałem osób ze słowackiej gminy partnerskiej;

¹⁵ Zwane dalej: *IŻ*.

¹⁶ Analiza Kosztów i Korzyści opracowana przez firmę Tech Master z Żywca w październiku 2008 roku, zwana dalej: *AK i K*.

- Międzynarodowy Piknik Rodzinny pn. *Polak Słowak dwa bratanki*;
- spotkanie dzieci i młodzieży z gmin partnerskich pn. *Ruch to zdrowie, każdy dzieciak ci to powie*;
- 12 corocznych spotkań i imprez, między innymi:
 - otwarte turnieje sportowe w ramach Dnia Promocji Zdrowia;
 - zajęcia sportowo-rekreacyjne w ramach rajdów i zlotów organizowanych przez Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Śląska Hufiec Węgierska Górka, z udziałem środowisk skautowskich ze Słowacji;
- ogólnodostępne zajęcia, takie jak: gimnastyka korekcyjna dla różnych grup wiekowych, zajęcia sportowe dla dzieci i młodzieży, próby zespołu regionalnego *Małe Cisy*.

(dowód: akta kontroli str. 100, 104 – 105)

1.6. Wskaźniki produktu dla *Projektu A* zostały określone we *wniosku A* w formie realizacji poszczególnych etapów jego realizacji:

- etap 1: Opracowanie dokumentacji aplikacyjnej – 1;
- etap 2: Opracowanie dokumentacji przetargowej – 2;
- etap 3: Liczba wybudowanych obiektów sportowo-rekreacyjnych – 2;
- etap 4: Organizacja imprezy promującej przedsięwzięcie inwestycyjne – 2;
- etap 5: Opracowanie sprawozdań i wniosków o płatność – 2.

Jako wskaźnik rezultatu określono:

- liczbę projektów realizowanych w partnerstwie – 1;
- liczbę osób biorących udział w imprezach promocyjnych – 100.

Ani we *wniosku A*, ani w *umowie A* nie zawarto wytycznych określających metodykę dokumentowania osiągnięcia ww. wskaźników. Jako źródła informacji o wskaźnikach produktu wskazano dokumenty związane z poszczególnymi etapami *Projektu A*, w tym sprawozdania, kosztorysy, protokoły zdawczo-odbiorcze, a w przypadku etapu 4 – sprawozdania i listy obecności. W przypadku wskaźników rezultatu źródłem informacji miała być *umowa A* oraz listy obecności i sprawozdania.

(dowód: akta kontroli str. 15, 26 - 48)

W sprawie sposobu określenia wskaźników realizacji *Projektu A*, *Wójt* wyjaśnił, że: *Założone w ramach projektu wskaźniki spełniały wszystkie wymagania jakie stawiane były przez warunki konkursowe oraz wytyczne programowe, czyli były sprecyzowane, mierzalne, realistyczne oraz określone czasowo.*

W toku rozpatrywania *wniosku A*, *IZ* nie zgłaszała uwag do sposobu określania wskaźników, a z przedłożonej dokumentacji wynika, że zostały one osiągnięte.

(dowód: akta kontroli str. 86)

1.7. W trakcie realizacji *Projektu A* nie wprowadzono zmian w dokumentacji projektowej inwestycji. Z przyczyn niezależnych od *Gminy*¹⁷ zmianie uległ termin zakończenia jej realizacji, z 31 stycznia na 31 lipca 2009 r. O konieczności wprowadzenia tej zmiany *Gmina* poinformowała *IZ*, co skutkowało wprowadzeniem stosownego aneksu do *umowy A*¹⁸.

(dowód: akta kontroli str. 46 – 48)

¹⁷ Zmiana wykonawcy inwestycji, skutkująca koniecznością przeprowadzenia ponownego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego.

¹⁸ Aneks do umowy o dofinansowanie *Projektu A* z dnia 23 lutego 2011 r.

1.8. Na podstawie raportów z postępu realizacji *Projektu A*, *Gmina* – pełniąc rolę *Partnera Wiodącego* – wniosowała o refundację poniesionych przez gminy wydatków kwalifikowalnych. Raporty te przedkładano za pośrednictwem Wspólnego Sekretariatu Technicznego¹⁹, tj. podmiotu powołanego przez IZ, w celu wsparcia jednostek wdrażających projekty współfinansowane w ramach *POWT*. Zgodnie z § 6 *umowy A* raporty składane były za okres kolejnych trzech miesięcy i zawierały dane o zrealizowanym zakresie rzeczowym i finansowym. Raporty te, wraz z certyfikatem Wojewody Śląskiego, potwierdzającym kwalifikowalność wszystkich wydatków poniesionych w okresie sprawozdawczym, stanowiły również wniosek o płatność. Po zakończeniu realizacji przedsięwzięcia *Gmina* złożyła raport końcowy z realizacji *Projektu A*.

(dowód: akta kontroli str. 106 – 367)

1.9. Zgodnie z założeniami *POWT*, dofinansowane miały być projekty, które:

- są ukierunkowane na rozwój infrastruktury turystycznej;
- są związane z rozwijaniem istniejących i potencjalnych uzdrowisk oraz publiczną opieką zdrowotną;
- są ukierunkowane na nowe produkty turystyczne i na wzmocnienie istniejącej współpracy pomiędzy partnerami w obszarze turystyki oraz rozwoju gospodarczego obszaru pogranicza. Wskazano przy tym, że znaczące korzyści dla rozwoju współpracy transgranicznej miała przynieść także współpraca w dziedzinie turystyki, sportu i rekreacji, gdyż w dłuższym okresie może ona stanowić główny czynnik rozwoju polsko-słowackiego pogranicza;
- prowadzą do zacieśnienia relacji między polskimi i słowackimi organizacjami i zrzeszeniami turystycznymi, gdyż kontakty te mogą przyczynić się do promowania przedsiębiorczości, podkreślenia znaczenia produktów turystyki regionalnej na terenach przygranicznych;
- mają na celu zwiększenie bezpieczeństwa turystów odpoczywających lub uprawiających sport na terenach górzystych.

Projekt A był zgodny z założeniami *POWT* w szczególności poprzez jego ukierunkowanie na wspólną realizację z partnerem słowackim przedsięwzięcia mającego długofalowy wpływ na rozwój turystyki. We wniosku wskazano również, że budowa sali sportowej przyczyni się do realizacji Priorytetu II *POWT*: *Promowanie polsko-słowackiej współpracy partnerskiej dla zrównoważonego społeczno-gospodarczego, środowiskowego, i kulturalnego rozwoju terenów przygranicznych Polski i Republiki Słowackiej*.

(dowód: akta kontroli str. 10 – 16)

1.10. Zarówno we *wniosku A*, jak i w *umowie A* zawarto zapisy o zgodności *Projektu A* ze *Strategią Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000-2020*, w ramach kierunków:

- *upowszechnianie wśród społeczeństwa aktywnego stylu życia* (cel strategiczny I, kierunek działań 4);
- *zwiększenie atrakcyjności turystycznej regionu* (cel strategiczny III, kierunek działań 5);

oraz *Strategią Rozwoju Turystyki w Województwie Śląskim na lata 2004-2013*, w ramach celu 6.4. *Rozbudowa technicznej infrastruktury podnoszącej dostępność miejsc i atrakcji turystycznych regionu*.

(dowód: akta kontroli str. 20, 27, 552 – 560)

¹⁹ Zwany dalej: *WST*.

- 1.11. Wykonanie *Projektu A* było spójne z polityką lokalną *Powiatu* określoną w *Strategii Zrównoważonego Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Żywieckiego na lata 2006-2020*, poprzez realizację zawartych w niej celów, takich jak:

- rozwój usług turystycznych
- podnoszenie poziomu usług turystycznych w powiecie, dzięki rozbudowie infrastruktury usługowej oraz wypracowaniu modelu usługi turystycznej jako produktu regionalnego
- uatrakcyjnienie wizerunku powiatu i stworzenie warunków do inwestowania, poprzez promocje nowych form usług turystycznych

(dowód: akta kontroli str. 557 – 560)

Realizacja *Projektu A*²⁰ była także zgodna z założeniami zawartymi w *Planie Rozwoju Lokalnego Gminy Węgierska Górka na lata 2007-2013*, który został przyjęty uchwałą Rady Gminy²¹. W pkt 3 tego planu pn. *Działania w sferze rozwoju turystyki, sportu, rekreacji i dziedzictwa kulturowego* wskazano m.in. na konieczność rozwoju bazy rekreacyjnej, turystycznej i sportowej, która zwiększać będzie atrakcyjność *Gminy*.

Przytoczone zapisy *Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Węgierska Górka na lata 2007-2013* wskazują, że dokument ten był zbieżny z postanowieniami strategicznych dokumentów powiatu i województwa, w zakresie dotyczącym rozwoju turystyki, sportu i rekreacji.

(dowód: akta kontroli str. 21, 532, 561 – 595)

- 1.12. Z wyjaśnień *Wójty* wynika, że po oddaniu sali sportowej do użytku nie wystąpiły zdarzenia lub okoliczności mogące mieć negatywny wpływ na możliwość jej wykorzystywania zgodnie z przeznaczeniem.

(dowód: akta kontroli str. 101)

- 1.13. *Wniosek A* zawierał zapisy mające na celu zabezpieczenie trwałości *Projektu A* zgodnie z art. 57 rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006, rozumianej jako pięcioletni okres od daty zakończenia jego realizacji, w którym założone cele zostaną utrzymane, a *projekt* nie zostanie poddany znaczącym modyfikacjom oraz zmianie właściciela. We *wniosku A* *Gmina* zadeklarowała zarówno trwałość instytucjonalną, wynikającą z prawa własności powstałej infrastruktury, jak i trwałość finansową *Projektu A*, poprzez zapewnienie w budżecie środków na utrzymanie i funkcjonowanie majątku powstałego w ramach jego realizacji.

(dowód: akta kontroli str. 17, 88)

- 1.14. Z uwagi na usytuowanie sali sportowej przy szkole podstawowej, administratorem obiektu był dyrektor tej placówki. Z tego też względu, sala była dostępna dla osób niebędących uczniami szkoły jedynie w godzinach pozalekcyjnych oraz w dni wolne od pracy. Zarówno na terenie obiektu, jak i na stronie internetowej *Gminy* brak jednak było jednoznacznych informacji o zasadach udostępniania sali dla osób z zewnątrz, w tym turystów.

Wójt wyjaśnił, że: *Oprócz sali sportowej wybudowanej w miejscowości Cisiec, Gmina Węgierska Górka posiada pełnowymiarową halę sportową, na której odbywa się obsługa zarówno turysty indywidualnego jak i zorganizowanego. Hala ta zapewnia zaspokojenie potrzeb związanych z obsługą tego ruchu na terenie gminy wiejskiej jaką jest Węgierska Górka. Na Hali zlokalizowany jest także Ośrodek Promocji*

²⁰ Została też wymieniona wśród projektów planowanych do realizacji przez Gminę w latach 2007-2013.

²¹ Uchwała Rady Gminy Węgierska Górka nr VI/48/2007 z dnia 27 kwietnia 2007 w sprawie: przyjęcia *Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Węgierska Górka na lata 2007-2013*.

Gminy Węgierska Górka, Punkt Informacji Turystycznej oraz siedziba koła PTTK. Tam też odbywa się główna obsługa ruchu turystycznego w zakresie: informacji turystycznej, informacji o obiektach sportowych (w tym: sal sportowych, boisk, siłowni) i możliwości korzystania z nich, miejscach noclegowych, lokalach gastronomicznych i usługach cateringowych, lokalnych przewozach pasażerskich, kalendarz imprez (kulturalnych, sportowych, turystycznych), ważnych wydarzeniach na terenie gminy i powiatu.

Informacje te są również udostępniane za pośrednictwem infokiosku umieszczonego na elewacji budynku Urzędu Gminy, w bezpośrednim sąsiedztwie parkingów, gdzie zatrzymuje się większość podróżujących. Część ruchu turystycznego, zwłaszcza mniejsze grupy turystów, kierowane są na salę sportową w Ciścu, gdzie już w bezpośrednim kontakcie z administratorem obiektu uzgadniają terminy i warunki korzystania z sali zgodnie ze zgłaszanym zapotrzebowaniem. Szczególnie w zakresie organizacji zawodów i zajęć sportowo-rekreacyjnych, popularyzacji różnych form artystycznych, rozwoju działalności kulturalnej, organizacji imprez, spotkań promujących zdrowy i aktywny tryb życia. Promocja i informacja m.in. o sali sportowej odbywa się również poprzez foldery, ulotki wystawione w prywatnych ośrodkach wczasowych, miejscach noclegowych, z których korzystają turyści zatrzymujący się w konkretnych miejscach pobytu.

(dowód: akta kontroli str. 368 – 369)

- 1.15. *Gmina realizowała zobowiązania podjęte w zakresie zapewnienia w budżecie środków na utrzymanie i funkcjonowanie majątku powstałego w ramach realizacji Projektu A, a przeprowadzone oględziny wykazały, że obiekt funkcjonował, był właściwie konserwowany i znajdował się w dobrym stanie technicznym.*

(dowód: akta kontroli str. 88, 90 - 98)

- 1.16. *Mimo, iż wybudowana w ramach Projektu A sala gimnastyczna była odrębnym zadaniem, a nie jednym z etapów inwestycji przyczyniającej się do rozwoju turystyki. Gmina, po jej ukończeniu, we własnym zakresie rozbudowała sąsiadującą z salą infrastrukturę (boisko z nawierzchnią syntetyczną, plac zabawowo-rekreacyjny). Ponadto, z uzyskanych informacji wynika, że Gmina zaplanowała na 2017 rok kompleksową wymianę kotłowni szkolnej, z opalanej paliwem stałym na głębinowe pompy ciepła, wspomagane systemem paneli fotowoltanicznych.*

(dowód: akta kontroli str. 9, 88)

- 1.17. *Gmina zrealizowała zawarte w umowie A zobowiązania dotyczące promocji Projektu A. W ich ramach wykonano materiały informacyjne i promujące zrealizowany projekt:*

- tablice informacyjne – 2 szt.
- ulotki dwustronne – 500 szt.
- plakaty w formacie A2 – 500 szt.
- foldery informacyjne w formacie B6 – 500 szt.
- ogłoszenie w prasie – 1 szt.
- etykiety na sprzęt – 50 szt.

Po stronie polskiej i słowackiej doszło również do dwóch spotkań podsumowujących wspólną realizację Projektu A, w których brało udział każdorazowo ok. 50 osób. Spotkania te miały formę wspólnej imprezy sportowo-integracyjnej, a wydatki jakie

pokryła Gmina, w związku z imprezą organizowaną przez stronę polską (catering i dowóz osób) wyniosły łącznie 3 680 zł²².

Informacje o sali sportowej w Ciścu zamieszczone zostały również w serwisie internetowym Gminy²³.

(dowód: akta kontroli str. 370 – 375)

- 1.18. Odnosząc się do efektów realizacji *Projektu A*, Wójt wyjaśnił m.in., że jego realizacja: *przyczyniła się do rozwoju ruchu turystycznego, w tym polsko-słowackiego, poprzez poprawę jakości lokalnej infrastruktury sportowej i turystycznej oraz ułatwienie dostępu do obiektów o tym typie działalności, wzrosła rozpoznawalność lokalnej oferty sportowej i turystycznej. Wzrosła także liczba turystów odwiedzających Gminę Węgierska Górka, zarówno z kraju jak i z zagranicy – głównie ze Słowacji i Czech. Inwestycja przyczyniła się także do rozwoju przedsięwzięć związanych z kompleksową obsługą turystów, w tym między innymi gospodarstw agroturystycznych. W szerszym zakresie organizowane są także imprezy cykliczne, kolonie i tzw. zielone szkoły itp.*

(dowód: akta kontroli str. 100 – 101)

W *Planie Rozwoju Lokalnego Gminy Węgierska Górka na lata 2007-2013* przewidywane były również inne zadania - niż budowa sali w Ciścu - mające na celu poprawę jej infrastruktury turystycznej, w tym m.in.:

- Budowa i wytyczenie rekreacyjnych ciągów pieszo-jezdných (konnych, rowerowych spacerowych);
- Budowa ścieżek pieszo-rowerowych łączących kompleks zabytkowy kościoła św. Katarzyny z centrum Węgierskiej Górką;
- Budowa amfiteatru w Gminie Węgierska Górka;
- Budowa kompleksu sportowo-rekreacyjnego w Węgierskiej Górcie – hala sportowa i basen kryty.

(dowód: akta kontroli str. 586-587)

- 1.19. Realizacja *Projektu A* była przedmiotem kontroli Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego Wydziału Infrastruktury Europejskiej i Projektów Transgranicznych. W ich ramach sprawdzano:

- prawidłowość raportów cząstkowych z realizacji *Projektu A* (kwiecień 2010 r.)
 - postępowania o udzielenie zamówienia publicznego (kwiecień 2010 r.)
 - postępowania o udzielenie zamówienia publicznego (luty 2012 r.)
 - wykonanie działań przewidzianych we *wniosku A* i wskaźników przedstawionych w raportach (marzec 2012 r.)
- oraz przeprowadzono wizytę monitorującą *Projekt A* (kwiecień 2011 r.).

W toku wyżej wymienionych kontroli nie stwierdzono istotnych nieprawidłowości, a sformułowane wnioski pokontrolne zostały przez Gminę zrealizowane.

W ramach monitorowania postępów realizacji *Programu*, 1 czerwca 2012 r. WST zwrócił się do Gminy o przedstawienie informacji o osiągniętych wskaźnikach realizacji całego projektu, w tym w zakresie wskaźników osiągniętych przez stronę

²² 1 240,00 zł za wyżywienie dla 50 osób, w ramach faktury VAT: nr FU/41/2011 z 1 czerwca 2011 r. oraz 2 440,00 zł za przewóz uczestników ze strony polskiej na imprezę organizowaną na Słowacji (f-ra VAT nr FU/62/2011 z 13 lipca 2011 r.)

²³ <http://www.wegierska-gorka.pl/sala-sportowa-w-ciscu.4.27.html>

słowacką. *Gmina* przekazała takie informacje 4 czerwca 2012 r., a *WST* nie zgłosił do nich uwag.

(dowód: akta kontroli str. 376 – 414)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Wprawdzie przyjęte we *wniosku A* i zaakceptowane przez *IZ* wskaźniki realizacji *Projektu A* spełniały wymagania metody SMART²⁴ i zostały przez *Gminę* osiągnięte, jednakże – zdaniem NIK – nie odnosiły się one bezpośrednio do celu ogólnego projektu, ani do przyjętych celów częściowych, a w szczególności dotyczących stworzenia warunków do rozwoju istniejących oraz nowych produktów turystycznych i sportowych, wzrostu rozpoznawalności lokalnej oferty turystycznej, wzrostu liczby turystów z kraju i z zagranicy odwiedzających gminy Węgierska Górka i Svrčinovec. W istotny sposób utrudnia to ocenę wpływu zrealizowanego *Projektu A* na rozwój turystyki na terenie *Gminy*, który był głównym celem dofinansowania tej inwestycji.

Zauważyć również należy, że sposób wykorzystania powstałej w ramach *Projektu A* sali gimnastycznej, polegający przede wszystkim na udostępnianiu jej uczniom i okazjonalnie na organizację imprez sportowo-kulturalnych, w ograniczonym zakresie realizuje - zdaniem NIK - cel głównego *Projektu A*, jakim było „zwiększenie dostępności do infrastruktury turystycznej i sportowej” w *Gminie*, a tym samym powinien ulec zwiększeniu.

Ocena częściowa

Wprawdzie, budowa przez *Gminę* sali sportowej w Ciścu – z uwagi na sposób jej wykorzystania - tylko w ograniczonym stopniu przełożyła się bezpośrednio na realizację jego celu głównego *Projektu A*, jakim był „wzrost dostępności do infrastruktury turystycznej i sportowej”, jednakże całość tego projektu należy zdaniem NIK oceniać z perspektywy celów i założeń *POWT*, opisanych w pkt. 1.10. nin. wystąpienia. Odnosi się to zwłaszcza do punktu wskazującego na potrzebę wzmacniania współpracy pomiędzy partnerami (w tym w obszarze turystyki, sportu, rekreacji i kultury), która w długofalowym okresie powinna przynieść wymierne efekty gospodarcze. W tym świetle, wykorzystywanie przez *Gminę* wybudowanej sali do celów organizacji opisanych wyżej ponadregionalnych i międzynarodowych imprez kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych należy oceniać pozytywnie, jako element rozwoju turystyki i zacieśnienia współpracy transgranicznej między gminami oraz realizacji celów *POWT*.

2. Stopień realizacji *Projektu B* oraz działań wpływających na osiągnięcie i utrzymanie jego efektów

W okresie objętym kontrolą *Gmina* zrealizowała także *Projekt B*. Projekt ten współfinansowany był ze środków *EFRR* w ramach *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013*²⁵ Priorytet III *Turystyka* Działanie 3.2. *Infrastruktura okołoturystyczna*.

2.1. W ramach *Projektu B* zrealizowano budowę:

- wytyczono i oznakowano 15 km szlaków turystycznych, w tym 5,6 km ścieżek pieszo-rowerowych wzdłuż kanału Młynówki, rzeki Soły i potoku Żabniczka;
- kładki przez rzekę Solę o długości 57 m;
- bulwaru spacerowego o długości 1,5 km, z drobną infrastrukturą (oświetlenie, ławki, kosze na śmieci, stojaki na rowery);

²⁴ Tj. były sprecyzowane, mierzalne, akceptowalne, realistyczne oraz określone czasowo w sensie rozpoczęcia i zakończenia, a założone źródła informacji o ich realizacji były wiarygodne.

²⁵ Zwanego dalej: *RPO WSL*. W przypadku tego programu funkcję Instytucji Zarządzającej (*IZ*) pełnił Zarząd Województwa Śląskiego, przy pomocy Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego.

Ponadto, wytyczono i oznakowano ścieżki i deptaki, postawiono kierunkowskazy i tablice informacyjne zawierające:

- mapę szlaków turystycznych;
- opisy miejsc ciekawych turystycznie i historycznie;
- promocję *Projektu B*, współfinansowanego ze środków UE.

Przedsięwzięcie zrealizowano w okresie od 23 października 2008 r. do 7 grudnia 2009 r.

We wniosku o dofinansowanie²⁶ *Projektu B* wskazano, że bezpośrednim celem jego realizacji będzie przedstawienie szerokiej, a zarazem bardziej atrakcyjnej formy spędzania wolnego czasu na terenie gminy przez mieszkańców i turystów. Założono też, że realizacja *Projektu B*:

- poprawi dostępność do miejsc o szczególnych walorach przyrodniczych, historycznych i architektonicznych;
- udostępni obszary rekreacyjne;
- stworzy nowe oferty w zakresie spędzania wolnego czasu, kreowania postaw zdrowego i aktywnego stylu życia, profilaktyki zdrowotnej, relaksu i wypoczynku;
- spowoduje rozwój działalności związanej z turystyką, małą gastronomią, wypoczynkiem, rekreacją aktywną i specjalistyczną.

We *wniosku B* wskazano także, że wykonana infrastruktura stanowić będzie całość z zaawansowaną już realizacją innych inwestycji, takich jak budowa Centrum Sportowego i amfiteatru, co zwiększy atrakcyjność miejsc wypoczynkowych, dostępność do istniejącej i powstającej infrastruktury sportowo-turystycznej.

Całkowita wartość *Projektu B* określona została w umowie o dofinansowanie *Projektu B*²⁷ na 5.491.998,09 zł, z czego 3.573.643,15 zł pochodzić miało z RPO WSL, a 1.918.354,94 zł ze środków własnych *Gminy*.

(dowód: akta kontroli str. 415 – 438)

2.2. Przed przystąpieniem do sformułowania *wniosku B*, *Gmina* zleciła opracowanie *Studium wykonalności Projektu B*²⁸, które stanowiło załącznik do *wniosku B* oraz zwartej umowy. W *Studium* - oprócz analizy finansowej i ekonomicznej inwestycji - zawarto także analizę otoczenia społeczno-gospodarczego *Gminy*, w której wskazano najważniejsze aspekty przemawiające za potrzebą jej realizacji, takie jak:

- położenie geograficzne, w tym niewielka odległość od granic państw, wzdłuż międzynarodowych szlaków komunikacyjnych i turystycznych;
- walory krajobrazowo-przyrodnicze sprzyjające rozwojowi turystyki i sportu;
- rosnąca liczba turystów;
- brak rozwiniętej infrastruktury turystycznej;
- ograniczona dostępność do zasobów przyrodniczych, historycznych oraz miejsc turystyczno-rekreacyjnych.

(dowód: akta kontroli str. 443 – 458)

2.3. Wójt wyjaśnił, że: *Brak dofinansowania na działania związane ze wsparciem ruchu turystycznego z Funduszy Europejskich spowodowałoby zdecydowanie modyfikację zakresu rzeczowego Projektu, a nawet niepodjęcie jego realizacji. Nieuzyskanie*

²⁶ Zwany dalej: *wnioskiem B*.

²⁷ Umowa Nr UDA-RPSL.03.02.02-00-007/08-00 z dnia 21 lipca 2009 r. zwana dalej: *umową B*.

²⁸ Studium wykonalności *Projektu B* opracowane zostało przez firmę Tech Master z Żywca w sierpniu 2008 roku, zwane dalej: *Studium*.

wystarczających środków unijnych wpłynęłoby również negatywnie na jakość realizowanego przedsięwzięcia.

(dowód: akta kontroli str. 459)

- 2.4. W zawartym we wniosku B uzasadnieniu wyboru lokalizacji Projektu B stwierdzono między innymi, że w Gminie istnieje wiele miejsc atrakcyjnych turystycznie, nienadających się do użytkowania z powodu zdegradowania, niezagospodarowania terenu lub braku dostępu. Istniejącym atrakcjom turystycznym takim jak *Trakt Cesarski* o długości 42 km, szlaki turystyczne, szlak rowerowy oraz tzw. ścieżki tematyczne, brakuje łącznika, który spoiłby poszczególne miejsca. Za istotny element Projektu B uznano budowę kładki pieszo-rowerowej nad rzeką Solą, której planowana lokalizacja umożliwiłaby dostęp do parku przyrodniczego, *Traktu Cesarskiego* i szlaków turystycznych.

W toku kontroli stwierdzono, iż w okolicy zrealizowanego Projektu B znajdują się:

- miejsca parkingowe - w ciągu ulicy dojazdowej do ścieżek;
- dostęp do toalet - w usytuowanej przy ścieżkach siłowni, prowadzonej przez Ośrodek Promocji Gminy, uzupełniany w czasie wzmożonego ruchu (np.: podczas organizowanych imprez) o przenośne kabiny sanitarne;
- tablice informacyjne zawierające mapę szlaków turystycznych, opisy miejsc ciekawych turystycznie i historycznie;
- tablica promująca Projekt B, z treścią zgodną z umową B.

(dowód: akta kontroli str. 464 – 472)

- 2.5. Wójt wyjaśnił, że Projekty dotyczące wsparcia ruchu turystycznego z funduszy Unii Europejskiej miały rzeczywisty wpływ na spójną ofertę turystyczną regionu. Projekt budowy ścieżek pieszo-jezdných przyczynił się do osiągnięcia rozwoju na płaszczyźnie zarówno gospodarczej, społecznej, środowiskowej jak i infrastrukturalnej. Efektem tej inwestycji jest zarówno lokalny rozwój gospodarczy, ale także wzmożony ruch turystyczny, który jest siłą napędową do nowych inwestycji. Turyści zachęceni są powstałymi atrakcjami rekreacyjno-wypoczynkowymi, gdzie mają możliwość spędzania wolnego czasu jak i aktywnego wypoczynku, który wpływa na poprawę stanu zdrowia. Poprzez ścieżki edukacyjno-dydaktyczne wzbogacona została także tożsamość kulturowa, obejmujące miejsca interesujące do zwiedzania dla tego obszaru, w tym o znaczeniu historycznym.

(dowód: akta kontroli str. 460)

- 2.6. We wniosku B oraz umowie o dofinansowanie Projektu B²⁹ określono następujące wskaźniki produktu:

- 15 km szlaków turystycznych, w tym 5,6 km ścieżek pieszo-rowerowych;
- liczba nowych obiektów infrastruktury okołoturystycznej – 1 szt.

Wskaźniki rezultatu określone zostały natomiast jako:

- liczba turystów korzystających z nowych obiektów infrastruktury aktywnego wypoczynku – 18.250 osób³⁰;
- liczba turystów korzystających z nowych obiektów infrastruktury okołoturystycznej – 18.250 osób³¹.

²⁹ Umowa Nr UDA-RPSL.03.02.-00-007/0-00 z dnia 21 lipca 2009 r., zwana dalej: umową B.

³⁰ Do dnia 17 kwietnia 2010 r.

³¹ Do dnia 17 kwietnia 2010 r.

Ani we *wniosku B*, ani w *umowie B* nie zawarto wytycznych określających metodykę dokumentowania osiągnięcia ww. wskaźników. Jako źródła informacji o wskaźnikach produktu wskazano na protokoły odbioru i dokumentację techniczną, a w przypadku wskaźników rezultatu na dokumentację Ośrodka Promocji Gminy.

Ww. wskaźniki spełniały wymagania metody SMART³², a w toku rozpatrywania *wniosku B*, IZ nie zgłaszała uwag do sposobu ich określenia.

(dowód: akta kontroli str. 421 – 422, 473 – 491)

- 2.7. W toku kontroli stwierdzono, że ww. wskaźniki produktu *projektu* zostały osiągnięte w terminie określonym we *wniosku B*.

W celu stwierdzenia osiągnięcia wskaźników rezultatu *Projektu B*, w dniach 16 i 17 kwietnia 2010 r., w godzinach od 8.00 do 20.00, Ośrodek Promocji Gminy przeprowadził pomiar wskaźników rezultatu, tj.: liczby turystów korzystających z infrastruktury powstałej w ramach realizacji *Projektu B*. Pomiar wykazał, że średnio na dobę korzystało z wykonanych obiektów około 210 osób. Na tej podstawie oszacowano, że w okresie od oddania obiektu do użytku (7 grudnia 2009 r.) do momentu poinformowania IZ o osiągnięciu wskaźnika (14 czerwca 2010 r.) obiekt odwiedziło 19.845 turystów, tj. więcej niż zakładano (18.250 osób). Na podstawie powyższych pomiarów wykazano, że wskaźniki rezultatu wykonania *Projektu B* zostały osiągnięte, a stopień ich realizacji wyniósł 108,74%³³.

Ponadto, na terenie nowopowstałej infrastruktury turystycznej zorganizowano trzy ogólnodostępne imprezy, w których wzięło udział łącznie 740 osób:

- *Rajd Świętego Jerzego* – 250 osób;
- *Majówka w Gminie Węgierska Górka* – 260 osób;
- *Cross Rowerowy* – 230 osób.

(dowód: akta kontroli str. 492 – 493)

- 2.8. Zgodnie z *umową B*, *Gmina* przekazywała IZ sprawozdania z realizacji *Projektu B* wraz z wnioskami o płatność. W sprawozdaniach tych tym przedstawiono przebieg i postęp inwestycji, tj.: opis i postęp rzeczowo-finansowy zadań zrealizowanych w okresie objętym wnioskiem o płatność, wykaz umów zawartych z wykonawcami i informacje dotyczące udzielonych zamówień publicznych.

(dowód: akta kontroli str. 494 – 511)

- 2.9. Zarówno w *Studium*, jak i we *wniosku B* zawarto zapisy o zgodności *Projektu B* z celami i kierunkami określonymi w *RPO WSL 2007-2013* i *Strategii Rozwoju Turystyki Województwa Śląskiego na lata 2007-2013*.

Odnosząc się do *RPO WSL 2007-2013* szczególną uwagę zwrócono na zawarte w nim zapisy dotyczące jego celu głównego: *Stymulowanie dynamicznego rozwoju przy wzmocnieniu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej regionu (2.2.)* oraz Priorytetu III – *Turystyka* realizowanego poprzez działanie 3.2. – *Infrastruktura okołoturystyczna* i zawartego w nim celu *Tworzenie i rozwój regionalnych produktów turystycznych* oraz celu szczegółowego *Wzrost konkurencyjności turystycznej regionu*.

(dowód: akta kontroli str. 595 – 603)

³² Tj. były sprecyzowane, mierzalne, akceptowalne, realistyczne oraz określone czasowo w sensie rozpoczęcia i zakończenia, a założone źródła informacji o ich realizacji uznać należy za wiarygodne.

³³ Struktura pomiaru: piesi – 70,95%, rowerzyści – 29,95%.

Projekt B wpisywał się również swą treścią w cele i obszary ich realizacji określone w *Strategii Rozwoju Turystyki Województwa Śląskiego na lata 2007-2013*, w szczególności cel główny zmierzający do *Unowocześnienia infrastruktury turystycznej* (cel 6.4. *Strategii*) oraz - poprzez zbieżność tematyczną - z obszarem obejmującym *Rozwój infrastruktury komunalnej i turystycznej*.

(dowód: akta kontroli str. 421 – 422, 557 – 560)

2.10. Wykonanie *Projektu B* było spójne z polityką lokalną Powiatu określoną w *Strategii Zrównoważonego Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Żywieckiego na lata 2006-2020* i wpisywało się m.in. w realizację następujących zawartych w niej celów:

- *Rozbudowa infrastruktury turystycznej* (Z I.21.1);
- *Wykorzystanie na cele rekreacyjno-zdrowotne zasobów naturalnych...* (Z I.21.4);
- *Poprawa infrastruktury bezpieczeństwa* (Z I.11.2);
- *Rozbudowa i modernizacja chodników w ciągach dróg* (Z I.11.3);
- *Budowa ścieżek rowerowych* (Z I.11.4);

– (dowód: akta kontroli str. 421 – 422)

Realizacja *Projektu B*³⁴ była także zgodna z założeniami zawartymi w *Planie Rozwoju Lokalnego Gminy Węgierska Górka na lata 2007-2013*. W pkt 3 tego planu pn. Działania w sferze rozwoju turystyki, sportu, rekreacji i dziedzictwa kulturowego wskazano m.in. na potrzebę budowy: „sieci ścieżek i tras turystycznych rowerowych, narciarskich i pieszych” (pkt. 3 lit. j oraz pkt 5 lit. e).

Przytoczone zapisy *Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Węgierska Górka na lata 2007-2013* wskazują, że dokument ten był zbieżny z postanowieniami strategicznych dokumentów powiatu i województwa, w zakresie dotyczącym rozwoju turystyki, sportu i rekreacji.

(dowód: akta kontroli str. 21, 532, 549 – 552)

2.11. Z wyjaśnień *Wójta* wynika, że po oddaniu inwestycji do użytku nie wystąpiły zdarzenia lub okoliczności mogące mieć negatywny wpływ na możliwość jej wykorzystania dla potrzeb turystyki.

(dowód: akta kontroli str. 462)

2.12. *Wniosek B* zawierał zapisy mające na celu zabezpieczenie trwałości *Projektu B* zgodnie z art. 57 rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006, rozumianej jako pięcioletni okres od daty zakończenia realizacji, w którym założone cele zostaną utrzymane, a zrealizowane w jego ramach obiekty nie zostaną poddane znaczącym modyfikacjom lub zmianie właściciela. *Gmina* zadeklarowała we *wniosku B* w stosunku do powstałej infrastruktury zarówno trwałość instytucjonalną, jak i finansową, poprzez zapewnienie w budżecie środków na jej utrzymanie i funkcjonowanie.

(dowód: akta kontroli str. 423)

2.13. Infrastruktura powstała w wyniku realizacji *Projektu B* była ogólnodostępna zarówno dla mieszkańców *Gminy*, jak i turystów.

W wyniku przeprowadzonej kontroli stwierdzono, że *Gmina* realizowała zobowiązania w zakresie zapewnienia w budżecie środków na funkcjonowanie powstałej infrastruktury. Przeprowadzone oględziny wykazały, że obiekt był właściwie utrzymany. W dobrym stanie technicznym były: nawierzchnie ścieżek

³⁴ Została też wymieniona wśród projektów planowanych do realizacji przez *Gminę* w latach 2007-2013.

pieszych i rowerowych, kładka, ławki, oświetlenie, kosze na śmieci, stojaki na rower oraz oznakowanie ścieżek i szlaków turystycznych. Jedynie tablice informacyjne – zawierające mapę szlaków turystycznych, opisy miejsc ciekawych turystycznie i historycznie oraz informację promującą *Projekt B* – wymagały odnowienia, z uwagi na znaczny stopień zużycia (wyblakłe i porysowane przez co nieczytelne).

Wójt wyjaśnił, że: Corocznie na przełomie marzec/kwiecień dokonywany jest przegląd infrastruktury okołoturystycznej na terenie gminy. Dotyczy to głównie ubytków na szlakach pieszo-rowerowych, oznakowania, tablic informacyjnych, oświetlenia, ławek i koszy, stojaków na rowery. Uszkodzone czy zużyte elementy są systematycznie naprawiane lub wymieniane na nowe. Również tablice informacyjne przy bulwarach po oddaniu do użytkowania były wymieniane z tzw. informacyjnych na pamiątkowe. Niemniej przy zastosowaniu trwalszych materiałów, szczególnie jedna z nich, uległa wyblaknięciu i uszkodzeniu. Tablica ta zostanie wymieniona na nową, jednak ze względu na aktualizację umieszczonych tam niektórych danych informacyjnych oraz powstaniu nowej infrastruktury, Ośrodek Promocji Gminy opracowuje nową mapę informacyjno-promocyjną. Ze względu na duży format, wydruk zostanie zlecony firmie zewnętrznej, a następnie tablica zostanie zamontowana przy bulwarach.

(dowód: akta kontroli str. 369, 464 - 472)

- 2.14. *Umowa B* nie przewidywała kontynuacji realizowanego przedsięwzięcia, gdyż *Projekt B* stanowił odrębne zadanie. Mimo to, *Gmina* podjęła dalsze działania przyczyniające się do atrakcyjności wykonanych obiektów. Wykonano kolejny odcinek ścieżek w ramach projektu partnerskiego pn.: „Utworzenie i oznakowanie ścieżki pieszo-rowerowej na pograniczu polsko-czeskim³⁵” oraz zrealizowano projekt pn.: „Utworzenie platformy widokowej na pograniczu polsko-czeskim³⁶”. Oba te przedsięwzięcia były dofinansowane w ramach Europejskiej Współpracy Terytorialnej (EWT) ze środków Funduszu Mikroprojektów Euroregionu Beskidy, w ramach *Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Republika Czeska – Rzeczpospolita Polska 2007-2013*.

(dowód: akta kontroli str. 77 – 84)

- 2.15. *Gmina* zrealizowała działania promocyjne określone we *wniosku B* i *umowie B*. Na ścieżkach umieszczono tablice informacyjne zawierające mapę szlaków turystycznych, opisy miejsc ciekawych turystycznie, historycznie i architektonicznie oraz o tym, że *Projekt B* współfinansowany był ze środków UE. Ponadto, promocja *Projektu B* prowadzona była za pośrednictwem:

- punktu Informacji Turystycznej Ośrodka Promocji Gminy;
- dwustronnych ulotek w formacie A4;
- prasy lokalnej³⁷;
- portali internetowych *Gminy* i powiatu żywieckiego³⁸.

W sprawie wpływu realizacji *Projektu B* na rozwój ruchu turystycznego *Wójt* wyjaśnił:

Poprzez poprawę jakości lokalnej infrastruktury turystycznej, stworzenia warunków do rozwoju istniejących i nowych produktów turystycznych oraz ułatwienie dostępu do obiektów kulturowych, wzrosła rozpoznawalność lokalnej oferty turystycznej. Inwestycje zrealizowane w ramach środków unijnych dotyczące rozwoju infrastruktury przyczyniły się do znacznego zwiększenia ruchu turystycznego,

³⁵ Koszt inwestycji – 147 818,80 zł, w tym dofinansowanie – 140 427,88 zł.

³⁶ Koszt inwestycji – 165 660,93 zł, w tym dofinansowanie – 120 000,00 zł.

³⁷ *Nasza Gazeta – Nowiny z Gminy* oraz *Gazeta Żywiecka*.

³⁸ http://bip.wegierska-gorka.pl/index.php?modul=aktualnosci&kat_id=63&id=1101;
<http://www.zywiecczyzna.pl/wegierska/szczegoly.php?9753>

a w rezultacie do rozwoju Gminy. Rozbudowa technicznej infrastruktury podniosła dostępność miejsc i atrakcji turystycznych regionu. Wzrosła liczba turystów odwiedzających Gminę Węgierska Górka zarówno z kraju jak i z zagranicy – głównie ze Słowacji i z Czech. Wzrosło znaczenie turystyki pieszej. Właściwym kierunkiem rozwoju było więc tworzenie dużej ilości, krótkich, kilkugodzinnych, dobrze oznakowanych szlaków, pozwalających na dotarcie do miejsc najbardziej atrakcyjnych. Ponadto poprzez rozbudowę sieci dobrze przygotowanych i oznakowanych dróg rowerowych, łączących ze sobą najważniejsze atrakcje turystyczne wzrosło zainteresowanie turystyką rowerową. Dzięki powstałej infrastrukturze możliwe jest organizowanie cyklicznych imprez, w tym o charakterze międzynarodowym. Są to wydarzenia takie jak: Zawody Furmanów, Niesopusty, Łossod, Rekonstrukcja Historyczna, Wierchowe Granie, Dni Węgierskiej Górki, Święto Folkloru - konkurs gry na heligonce, Posadź swoje drzewo – impreza organizowana wspólnie z Firmą Żywiec Zdrój, Cross Beskidzki, Rajd Świętego Jerzego, Amatorski Cross Rowerowy, zawody konne i inne.

(dowód: akta kontroli str. 461)

- 2.16. W lipcu 2010 roku Wydział Rozwoju Regionalnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego przeprowadził w imieniu IZ kompleksową kontrolę realizacji *Projektu B*, w wyniku której nie stwierdzono nieprawidłowości, a w informacji pokontrolnej³⁹ nie sformułowano wniosków.

(dowód: akta kontroli str. 512 – 516)

Ocena częściowa

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli realizacja *Projektu B* przyczyniła się do wzrostu atrakcyjności turystycznej Gminy, a tym samym zapewniała realizację celów określonych w RPO WSL i zawartej umowie B, a budowa ścieżek pieszo-rowerowych stanowiła realizację przyjętych w dokumentach planistycznych założeń, poprzez stworzenie nowej infrastruktury turystycznej umożliwiającej dostęp do atrakcyjnych dla turystów miejsc o walorach przyrodniczo-krajobrazowych i historycznych. Pozytywnie ocenić należy również kontynuowanie przez Gminę realizacji określonego w *Projekcie B* kierunku poprzez zaangażowanie w kolejne projekty podnoszące atrakcyjność turystyczną gminy, w tym w ramach polsko-czeskiej współpracy transgranicznej.

3. Współpraca i komunikacja w dziedzinie turystyki, w związku z jej wsparciem środkami UE

- 3.1. *Projekt A* realizowany był przez Gminę we współpracy ze słowacką gminą Svrčinovec. Współpraca ta podjęta została w 2005 roku na podstawie porozumienia o partnerstwie⁴⁰, zawartego w oparciu o uchwałę Rady Gminy⁴¹ w sprawie nawiązania współpracy kulturalnej ze społecznością ww. gminy. Przed przystąpieniem do realizacji tego wspólnego przedsięwzięcia przedstawiciele obu gmin złożyli oświadczenia zobowiązujące do jego współfinansowania.

(dowód: akta kontroli str. 520 – 524)

- 3.2. Na etapie opracowania obu projektów i przy ich realizacji, głównym źródłem informacji o potrzebach w zakresie rozwoju turystyki w Gminie – oprócz danych zawartych w AKiK i *Studium* - były dane gromadzone przez Ośrodek Promocji Gminy w Węgierskiej Górze, którego działalność polegała m.in. na podejmowaniu

³⁹ Nr RP.IV.2.MW/6475-127-3/10-176 z dnia 27 lipca 2010 r.

⁴⁰ Porozumienie o partnerstwie Gmin Węgierska Górka i Svrčinovec z dnia 12 sierpnia 2005 r.

⁴¹ Nr XXI/221/2005 z dnia 31 marca 2005 r.

działań sprzyjających upowszechnianiu turystyki, sportu, kultury i rekreacji oraz propagowaniu rodzimych tradycji i zwyczajów.

Podmiotami zewnętrznymi współpracującymi z *Gminą* były także:

- Oddział Babiogórski Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego (PTTK) w Żywcu;
- Koło PTTK im. Jana Pawła II w Węgierskiej Górze;
- Fundacja Szlaków Papieskich.

W złożonych wyjaśnieniach *Wójt* wyraził pogląd, że: *Podejmowanie wspólnych działań przez podmioty funkcjonujące na obszarze Gminy z całą pewnością przyczynia się do rozwoju turystyki w Gminie. Poprzez wspólne akcje tematyczne można trafić do szerszego grona osób, co skutkuje zwiększeniem zainteresowania naszym terenem i wzmożonym ruchem turystycznym.*

(dowód: akta kontroli str. 103 – 463)

Ocena częściowa

W ocenie NIK *Gmina* prawidłowo upowszechniała efekty zrealizowanych przez nią projektów, współpracując z organizacjami i stowarzyszeniami, których działalność ma na celu wspieranie ruchu turystycznego.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach, jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁴² kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach.

Katowice, dnia 8 maja 2017 r.

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach**

Kontroler

**Iwona Soroczyńska
Gł. specjalista kontroli państwowej**

.....

⁴² Dz. U. z 2017 r., poz. 524